

Justitsministeriet

im@jm.dk

strafferetskontoret@jm.dk

WILDERS PLADS 8K

1403

TELEF

DIREKTE 3269 8803

MOBIL 3269 8803

CBA@HUMANRIGHTS.DK

MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/31819/CBA/MAF

HØRING OVER STRAFFELOVRÅDETS UDTALELSE OM DE JURIDISKE KONSEKVENSER AF EN OPHÆVELSE AF STRAFFELOVENS § 140 OM BLASFEMI (BETÆNKNING NR. 1548/2014)

12. MAJ 2015

Justitsministeriet har ved e-mail af 27. februar 2015 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi (betænkning nr. 1548/2014).

Instituttet har følgende bemærkninger.

I betænkningen redegør Straffelovrådet for indholdet af straffelovens § 140 om forbud mod blasfemi. Endvidere redegøres i betænkningen for det juridiske konsekvenser af at ophæve straffelovens § 140 og Straffelovrådet beskriver fordele og ulemper ved en eventuel ophævelse af bestemmelsen, uden dog at foretage en afvejning af fordele og ulemper.

Blandt fordelene ved en ophævelse af straffelovens § 140 nævner Straffelovrådet:

- Samfundsudviklingen har gjort straffelovens § 140 utidssvarende.
- Få europæiske lande har i dag en blasfemibestemmelse i straffeloven, og det anbefales fra international menneskeretlig side, at afkriminalisere blasfemiske ytringer og krænkelse af religiøse følelser.
- Efterforsknings- og bevistemaet for straffelovens § 140 kan risikere at vedrøre trossamfunds troslærdomme eller gudsdyrkelse, hvilket kan være svært at forene med kravet om forudsigelighed i en retsstat.
- En ophævelse afskaffer en begrænsning i ytringsfriheden.
- Med den øgede accept af religionskritik man bør en kritiker af religion ikke tåle en begrænsning af sin ytringsfrihed, men staten

bør derimod anvende de fornødne ressourcer til at beskytte den pågældendes ytringsfrihed.

- Anvendelsen af strafferetlige sanktioner mod blasfemi kan i praksis medføre, at den blasfemiske ytring udbredes i endnu større grad.

For så vidt angår ulemper ved en afskaffelse fremhæver Straffelovrådet:

- Offentlig spot og forhånelse rettet mod nogens tro af så grov en karakter, at straffelovens § 140 finder anvendelse, er en grov krænkelse af andres følelser, som bør kunne straffes.
- Signalværdien af en ophævelse af § 140 kan være, at det fremover opfattes som tilladt groft at spotte eller forhåne religioner.
- En ophævelse af straffelovens § 140 fjerner også en mulighed for at skride ind overfor visse forstyrrelser af den offentlige orden.

Straffelovrådet anfører i betænkningen (s. 23), at såfremt § 140 ophæves, vil det være naturligt også at ophæve straffelovens § 139, stk. 2 om usømmelig behandling af ting, der hører til en kirke og anvendes til kirkeligt brug. Begge bestemmelser søger at beskytte religiøse følelser.

Instituttet hæfter sig endvidere ved, at Straffelovrådet fremhæver, at Danmark hverken er menneskeretligt forpligtet til at ophæve eller bevare en blasfemibestemmelse i straffeloven. Instituttet deler denne opfattelse.

Det fremgår af betænkningen, at det strafbare område for straffelovens § 140 med tiden er indskrænket betydeligt, hvilket efter instituttets opfattelse også viser, at en kriminalisering af blasfemi i dag er forældet. Fravær af nyere retspraksis og anklagemyndighedens manglende tiltalerejsning, understreger bestemmelsens utidssvarende karakter. Det er instituttets opfattelse, at det af en moderne straffelov bør fremgå, hvilke forhold der er kriminaliseret. Hensynet til forudsigelighed i straffeloven taler derfor for en ophævelse af bestemmelsen. Endeligt hæfter instituttet sig især ved den markante tendens blandt nyere menneskeretlige anbefalinger, der anbefaler en afkriminalisering af blasfemi. Instituttet vurderer samlet set, at flere og tungere grunde taler for at ophæve straffelovens forbud mod blasfemi end for at bevare bestemmelsen. Grovere tilfælde omfattet af straffelovens § 140 vil som oftest også være omfattet af andre bestemmelser, herunder for eksempel straffelovens § 266 b om racistiske ytringer, § 291 om hærværk, § 293 om brugstyveri, § 264 om husfredskrænkelse, § 137 om forhindring af afholdelsen af lovlig offentlig sammenkomst, § 260 om ulovlig tvang eller §§ 244 og 245 om vold samt ordensbekendtgørelsen.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at straffelovens § 140 ophæves.

Instituttet henviser i øvrigt til instituttets statusrapport om menneskerettigheder i Danmark 2015, hvor delrapporten om ytringsfrihed blandt andet behandler straffelovens § 140 om blasfemiforbud.

Der henvises til j.nr. 2015-731-0046.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse
MONITORERINGSCHEF